

Брюксел, 3 март 2025 г.
(OR. en)

6460/25

SOC 89
EMPL 61
ECOFIN 192
EDUC 40

БЕЛЕЖКА

От: Председателството
До: Комитета на постоянните представители/Съвета

Относно: Проект за заключения на Съвета относно съвместния доклад за заетостта за 2025 г.
– Одобряване

1. Председателството изготви приложения проект за заключения на Съвета относно съвместния доклад за заетостта за 2025 г.
2. Проектът за заключения беше представен на заседанието на работна група „Социални въпроси“ на 27 февруари 2025 г.
3. На посоченото заседание някои делегации поискаха промени в текста. Те предложиха по-специално да се направят промени във връзка с Рамката за социална конвергенция. Някои делегации се противопоставиха на това предложение.

4. След обсъжданията в работната група председателството реши да промени текста в точка 12, като добави „демографските промени“ в края на изречението. Това беше прието от делегациите. Другата промяна е свързана с точка 17 и Рамката за социална конвергенция. Компромисният текст, предложен от председателството в рамките на неформална писмена консултация, не можа да бъде приет, така че на 3 март беше свикано заседание на работна група „Социални въпроси“ във формат аташета и експерти. На това заседание делегациите постигнаха съгласие по текста на точка 17.
 5. Във връзка с това Комитетът на постоянните представители се приканва да предаде приложения проект за заключения на Съвета по заетост, социална политика, здравеопазване и потребителски въпроси за одобрение на заседанието му на 10 март 2025 г.
-

Проект за заключения на Съвета

относно съвместния доклад за заетостта за 2025 г.

1. КАТО ПРИВЕТСТВА факта, че резултатите на пазара на труда са останали положителни през 2023 г., с равнище на заетост в ЕС, което е достигнало нова рекордно висока стойност от 75,3% (увеличение с 0,7 процентни пункта спрямо 2022 г.)¹, и равнище на безработица в ЕС, което е отбелязало рекордно ниска стойност от 6,1% (спад с 0,1 процентни пункта спрямо 2022 г.)². КАТО ОТБЕЛЯЗВА, че приблизително 90% от ръста на заетостта през 2023 г. е резултат от увеличаване на работната сила, включително допълнително намаляване на разликата в заетостта между жените и мъжете до 10,2 процентни пункта (намаление с 0,5 процентни пункта спрямо 2022 г.).
2. КАТО ПОДЧЕРТАВА, че въпреки положителните резултати на пазара на труда в ЕС, есенната прогноза на Комисията предвижда растеж на реалния БВП в ЕС от едва 0,9% през 2024 г., като ръстът на производителността на труда продължи да намалява до 0,7% през 2023 г. спрямо средногодишните стойности от 0,8% в периода 2010—2019 г. и 1,4% преди 2007 г. КАТО ПРИПОМНЯ, че недостигът на работна ръка и умения се е увеличил значително в повечето държави членки през последното десетилетие и въпреки умерения спад през 2024 г. той продължава да бъде основна пречка за производителността и икономическия растеж. КАТО ИЗТЪКВА, че все още са налице значителни възможности за подобрене по отношение на условията на труд в някои сектори, резултатите на пазара на труда на по-слабо представените групи — включително жените, по-възрастните работници, младите хора, хората с увреждания, нискоквалифицираните лица и гражданите на трети държави — и че продължават да съществуват значителни регионални различия в рамките на държавите членки.

¹ 80,4% за мъжете (увеличение с 0,5 процентни пункта спрямо 2022 г.) и 70,2% за жените (увеличение с 1 процентен пункт спрямо 2022 г.).

² 5,8% за мъжете (намаление с 0,1 процентни пункта спрямо 2022 г.) и 6,4% за жените (намаление с 0,1 процентни пункта спрямо 2022 г.).

3. КАТО ИЗТЪКВА, че след значителен спад (-3,7% през 2022 г. и -0,2% през 2023 г.) през 2024 г. средните реални заплати в ЕС продължиха да бъдат под равнищата отпреди пандемията от COVID-19, въпреки постоянното намаляване на инфлацията, и че макар бедността сред работещите да отбеляза незначителен спад (от 8,5% през 2022 г. до 8,3% през 2023 г.), тя все още е значително по-висока сред лицата с нестандартни форми на труд. КАТО ПРИВЕТСТВА въпреки това факта, че увеличенията на законоустановените минимални работни заплати между 2023 г. и 2024 г. до голяма степен компенсират загубата на покупателна способност за лицата с минимална работна заплата в повечето държави членки. КАТО ПРИПОМНЯ значението на силния социален диалог и ефективното колективно договаряне за стимулиране на промени в заплащането и насърчаване на добри условия на труд. КАТО ПОДЧЕРТАВА, че справедливото заплащане може да повиши стимулите за работа и да осигури защита на покупателната способност, по-специално на нископлатените работници, като същевременно запазва конкурентоспособността.
4. КАТО ИЗТЪКВА, че през 2023 г. повече от половината от временно наетите работници са били недоброволно наети на такива договори в ЕС, като се наблюдават значителни различия между държавите членки и това явление е по-често срещано сред жените и младите хора. КАТО ПРИПОМНЯ, че периодите на недоброволна временна заетост и заетост на непълно работно време, особено когато са съчетани с нисък процент на преход към по-постоянни договори, могат да засегнат неблагоприятно сигурността на работните места и условията на труд с последици и по отношение на достъпа до адекватна социална закрила.

5. КАТО ОТБЕЛЯЗВА със загриженост спада на основните умения, особено сред учениците и групите от населението в неравностойно положение (както е видно от последните проучвания на PISA и PIAAC)³, липсата на значителен напредък по отношение на участието в обучението за възрастни⁴ и бавния напредък по отношение на основните цифрови умения. КАТО ПОТВЪРЖДАВА във връзка с това необходимостта от подобряване на достъпа и качеството на образованието, възможностите за преквалификация и повишаване на квалификацията и ученето през целия живот, за да се насърчи възходящата социална конвергенция между държавите членки и да се повиши потенциалът на ЕС за производителност в контекста на бързия технологичен напредък и застаряването на населението.
6. КАТО ПОТВЪРЖДАВА, че независимо от незначителния спад в броя на хората, изложени на риск от бедност или социално изключване през 2023 г., продължават да съществуват значителни различия между държавите членки и регионите, както и между групите от населението, като все още е налице по-висок риск от бедност за децата, възрастните хора, хората с увреждания и хората, родени извън ЕС. КАТО ОТБЕЛЯЗВА със загриженост, че делът на децата, изложени на риск от бедност или социално изключване, постепенно се увеличава от 2019 г. насам. КАТО ИЗТЪКВА, че за да се гарантира трайната ефективност на системите за социална закрила и приобщаване като макроикономически стабилизатори и защитни механизми срещу социалните рискове, тяхната модернизация трябва да напредва в отговор на двойния преход, дългосрочните демографски тенденции и промените в сферата на труда.

³ ОИСР, [Do Adults Have the Skills They Need to Thrive in a Changing World?: Survey of Adult Skills 2023](#), OECD Skills Studies, OECD Publishing, Paris, 2024. (Притежават ли възрастните необходимите умения, за да просперира в един променящ се свят?": проучване на уменията на възрастните за 2023 г., Проучвания на ОИСР за уменията, OECD Publishing, Париж, 2024 г.). По данни от публикация от 10 декември 2024 г.

⁴ Eurostat [special extraction of the adults' participation rate in learning during the past 12 months without guided on the job training \(GOJT\), from the Adult Education Survey](#). (Специална извадка на Евростат за участието на възрастни в учебни дейности през последните 12 месеца без целенасочено обучение на работното място (GOJT), от Проучването на образованието за възрастни.).

7. КАТО ПОТВЪРЖДАВА, че жилищните разходи продължават да бъдат финансова тежест за почти половината от домакинствата в ЕС и голяма финансова тежест за почти една трета от домакинствата в ЕС, като същевременно енергийната бедност, измерена като дял на хората, които не са в състояние да отопляват адекватно домовете си, нараства от 2021 г. насам. КАТО ПРИПОМНЯ, че и в двата случая предизвикателствата засегнаха особено тежко хората, които вече са изложени на риск от бедност.
8. КАТО ИЗТЪКВА, в светлината на горепосочения социално-икономически контекст, необходимостта от насърчаване на възходяща икономическа и социална конвергенция чрез постигане на напредък по водещите цели на ЕС за 2030 г. и националните цели в областта на заетостта, уменията и намаляването на бедността, като същевременно се има предвид, че:
- Съюзът бързо се доближава до целта за равнище на заетост от 78% през 2030 г. (75,3% през 2023 г.), като пет държави членки вече са постигнали националните си цели;
 - Все още са необходими значителни усилия, за да се постигне целта в областта на уменията, състояща се в това най-малко 60% от всички възрастни в ЕС да участват в обучение всяка година до 2030 г. (39,5% през 2022 г.), особено като се има предвид, че повечето държави членки продължават да изостават в изпълнението на своите национални цели;
 - Усилията трябва да се ускорят значително, за да се постигне целта на ЕС за намаляване на бедността, състояща се в това броят на хората, изложени на риск от бедност или социално изключване, да се понижи с най-малко 15 милиона до 2030 г. (в т.ч. най-малко 5 милиона деца). Настоящият темп на намаляване с понижение от приблизително 1,6 милиона, регистрирано в ЕС между 2019 г. и 2023 г., не е достатъчен за постигане на целта на ЕС, а в почти половината от държавите членки се наблюдава увеличение на броя на хората, изложени на риск през този период.

9. КАТО ИЗТЪКВА решаващата роля, която съгласуваните и добре разработени политики за пазара на труда, уменията и социалната сфера играят за стимулиране на икономическия растеж, конкурентоспособността и производителността, наред с постигането на социалните цели. КАТО ПОТВЪРЖДАВА колко е важно да се засили основаното на факти разработване на политики, за да се направи по-ефективна оценка на въздействието на политиките в областта на заетостта, уменията и социалната сфера върху икономическия растеж, както и евентуалното въздействие на икономическите политики върху участието на пазара на труда, бедността и социалното изключване и неравенствата.
10. КАТО ИЗТЪКВА важната роля на фондовете по линия на политиката на сближаване, по-специално Европейския социален фонд плюс, както и на Инструмента за техническа подкрепа и Механизма за възстановяване и устойчивост в подкрепа на прилагането на принципите на Европейския стълб на социалните права в държавите членки. КАТО ПРИВЕТСТВА факта, че около една трета от ключовите етапи и целите, включени в плановете за възстановяване и устойчивост, подпомагат пряко мерките в областта на заетостта, уменията и социалната политика.
11. КАТО ОТЧИТА констатациите от анализа по държави, основан на принципите на Рамката за социална конвергенция, в съответствие с целите на член 3, параграф 3, буква б) от Регламент (ЕС) 2024/1263, който ще бъде последван от предстоящото публикуване от Комисията на по-подробен втори етап на анализа за десетте държави членки, за които на първия етап е установено, че са изправени пред потенциални рискове за възходящата социална конвергенция.

СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ:

12. ПРИЗОВАВА държавите членки, в тясно сътрудничество със социалните партньори, да укрепят политиките в областта на уменията и пазара на труда, които насърчават ученето през целия живот, включително повишаването на квалификацията и преквалификацията на възрастните, както и участието на пазара на труда, по-специално на по-слабо представените групи. ПРИЗОВАВА държавите членки да укрепят тези политики с цел да се допринесе за конкурентоспособността на ЕС и за приобщаващ пазар на труда и общество, включително като се преодолее недостигът на работна ръка и умения, в т.ч., чрез по-ефективно определяне и прогнозиране на уменията, като се улеснява преминаването между висококачествени работни места и се насърчава създаването на качествени работни места в съответствие с променящата се динамика на пазара на труда, включително промените, произтичащи от цифровия и екологичния преход, както и демографските промени.
13. ПРИЗОВАВА държавите членки да ускорят модернизирването на системите за социална закрила и приобщаване и да подобрят достъпа до адекватна и устойчива социална закрила и до помощни и основни услуги с цел намаляване на рисковете от бедност и социално изключване, по-специално сред децата. ПРИЗОВАВА държавите членки да увеличат наличието на финансово достъпно жилищно настаняване или помощ за жилищно настаняване и да положат по-големи усилия за изкореняване на бездомничеството.
14. ПРИКАНВА държавите членки редовно да извършват предварителни и последващи оценки на въздействието на реформите и инвестициите на политиките в областта на заетостта, уменията и социалната сфера, включително на тяхното въздействие върху разпределението на доходите.

15. ПРИЗОВАВА държавите членки да вземат предвид констатациите в съвместния доклад за заетостта при изпълнението на средносрочните си фискално-структурни планове и при изготвянето на свързаните с тях годишни доклади за напредъка, в съответствие с необходимостта от докладване относно напредъка по прилагането на принципите на Европейския стълб на социалните права в рамките на европейския семестър. ПРИКАНВА Комитета по заетостта и Комитета за социална закрила да наблюдават свързаните със заетостта и социалната политика аспекти на средносрочните фискално-структурни планове и годишните доклади за напредъка и да докладват на Съвета.
16. ПРИЗОВАВА Комисията да представя по-систематично разбити по пол статистически данни в ежегодното предложение за съвместния доклад за заетостта, така че да се разкрият оставащите различия между половете и постепенно да се преодолеят.
17. ПРИКАНВА Комисията, в предстоящата работа по Рамката за социална конвергенция, да улесни в по-голяма степен идентифицирането на рисковете и предизвикателствата пред възходящата социална конвергенция, като същевременно обмисли възможни корекции, съвместно с Комитета по заетостта и Комитета за социална закрила, по-специално като преразгледа методиката на първия етап на анализа и отстрани недостатъците на настоящия набор от социални показатели и като намали административната тежест на процеса, както е посочено в оценката, извършена от Комитета по заетостта и Комитета за социална закрила през 2024 г. ПРИКАНВА Комитета по заетостта и Комитета за социална закрила да разгледат констатациите от втория етап на анализа, за да информират Съвета за състоянието на социалната конвергенция в Съюза.
-